

ҚОНУНИ ҶУМҲУРИИ ТОҶИКИСТОН

ДАР БОРАИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ КАСБӢ

(Ахбори Маҷлиси Олии Ҷумҳурии Тоҷикистон, с. 2015, №7-9, мод. 713)

Қонуни мазкур асосҳои ҳуқуқӣ, ташкилӣ, иқтисодӣ ва идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ, тартиби фаъолияти субъектҳои онро муқаррар намуда, ҳуқуқи шахрвандонро ба гирифтани таҳсилоти миёнаи касбӣ таъмин менамояд.

БОБИ 1. МУҚАРРАРОТИ УМУМӢ

Моддаи 1. Мафҳумҳои асосӣ

Дар Қонуни мазкур мафҳумҳои асосии зерин истифода мешаванд:

- *барномаи таълимӣ* – ҳуҷҷате, ки дар он мазмуни фанни таълимӣ, мақсаду вазифаҳо, тарзи ташкили раванди таълим, талабот ба сатҳи донишу маҳорат ва малакаи таълимгиранда ифода ёфтаанд;

- *муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ* – муассисаи таълимии давлатӣ ва ғайридавлатӣ, новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқӣ, ки раванди муттасили таҳсилоти миёнаи касбиро ба роҳ монда, нақшаю барномаҳои таълимиро амалӣ менамояд;

- *нақшаи таълимӣ* – ҳуҷҷате, ки омӯзиши фанҳои таълимӣ ва тақсимооти солонаи онҳоро барои тамоми давраи таҳсил дар муассисаҳои таълимӣ муайян менамояд;

- *Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ* – маҷмӯи меъёрҳои, ки мазмуни таҳсилот, моҳияту мӯҳлати таълим, ҳаҷми сарбории таълимӣ, сатҳи азхудкунии донишро аз тарафи таълимгирандагон ифода намуда, талаботи асосӣ ба таъмини раванди таълим, мазмуну мундариҷаи барномаҳои таълимӣ ва баҳогузориҳои сатҳи донишро дар муассисаҳои таълимӣ бо назардошти дастовардҳои миллӣ ва умумибашарӣ муайян мекунад;

- *стандартҳои таҳассусии таҳсилоти миёнаи касбӣ* – маҷмӯи меъёрҳои, ки талаботи ягонро барои таҳассусҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ муқаррар менамоянд;

- *тақмили ихтисос* – низоми афзун намудани маҳорату малакаи касбии омӯзгорон, кормандони илмӣ ва дигар кормандони зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- *таҳассус* – намуд ва дараҷаи омодагии касбии хатмкунанда барои пешбурди фаъолияти касбӣ ё давом додани таҳсил, ки дар ҳуҷҷати дорои таҳсилоти марбута дарҷ гардидаанд;

- *таҳсилоти миёнаи касбӣ* – зинаи таҳсилот, тарбия ва инкишофи шахсияти таълимгиранда, ки дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ба роҳ монда шуда, ба онҳо шахрвандон метавонанд баъди хатми муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумии асосӣ, миёнаи умумӣ ва ибтидоии касбӣ дохил шаванд;

- *таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ (касбӣ)* – қисми амалии раванди таълиму тарбия, ки аз ҷониби муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар мувофиқа бо муассисаю ташкилотҳои соҳаи дахлдор ба роҳ монда мешавад;

- *таълимгиранда* – тарбиягиранда, хонанда, донишҷӯӣ, шунавандаи муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- *устои таълими истеҳсолӣ* – шахси дорои таҳсилоти касбии муҳандисию омӯзгорӣ, ки машғулиятҳои амалӣ ва таълими истеҳсолиро ба нақша мегирад ва онҳоро ба таълимгирандагон омӯзонида, ба касб интиҳоб карданашон мусоидат менамояд;

- *ҳуҷҷат дар бораи таҳсилот* – ҳуҷҷати намунаи давлатие, ки ба шахсон аз аттестатсияи давлатии хатми муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ гузашта дода мешавад.

Моддаи 2. Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таҳсилоти миёнаи касбӣ

Қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар бораи таҳсилоти миёнаи касбӣ ба Конститутсияи (Сарқонуни) Ҷумҳурии Тоҷикистон асос ёфта, аз Қонуни мазкур, дигар санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон, инчунин санадҳои ҳуқуқии байналмилалӣ, ки Тоҷикистон онҳоро эътироф кардааст, иборат мебошад.

Моддаи 3. Принсипҳои сиёсати давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ

Сиёсати давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон дар заминаи дурнамо, концепсия, стратегия ва барномаҳои давлатии рушди соҳаи маориф амалӣ гардида, ба принсипҳои зерин асос меёбад:

- дастрас будани таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- баланд бардоштани мақоми низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ дар кишвар;
- хусусияти башардӯстона ва дунявӣ доштани таълим ва тарбия;
- пайдархамӣ ва муттасилии раванди таълиму тарбия;
- дастгирии маърифатнокӣ ва истеъдодҳо;
- истифодаи имкониятҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ барои ҳифз ва рушди фарҳанги миллӣ;
- расонидани ёрии иҷтимоӣ ба донишҷӯёни муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- таъмини рушди бомароми низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ.

Моддаи 4. Кафолатҳои давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ

Давлат афзалияти дастрасии таҳсилоти миёнаи касбро бо роҳҳои зерин ба шаҳрвандон кафолат медиҳад:

- дар доираи фармоишҳои давлатӣ дар асоси озмун як маротиба гирифтани таълими роғон дар муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- таъмини ҳуқуқ ва ҳифзи манфиатҳои иҷтимоии таълимгирандагон дар низоми давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- муҳайё кардани шароит барои таъмини дастрасии баробар ба таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- таъмини интихоби озоди шаклҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ, муассисаи таълимӣ ва таҳассус;
- расонидани ёрӣ ва дастгирии таълимгирандагони болаёқат аз рӯи имконият;
- ҳуқуқи баробари хатмкардагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқӣ, барои идомаи таҳсил дар зинаҳои минбаъдаи таҳсилот;
- таъминот, хароҷот ва таҳсили кӯдакони یتиму бепарастор, кӯдакони дорои имконияти маҳдуд, кӯдакони маъҷуб ва шахсони дигар, ки қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян намудааст, аз ҳисоби маблағҳои бучети давлатӣ дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии давлатӣ;
- таъмини ҳуқуқи шаҳрвандони Ҷумҳурии Тоҷикистон, шаҳрвандони хоричӣ ва шахсони бешаҳрванди муқими Ҷумҳурии Тоҷикистон барои интихоби муассисаи таълимӣ ва шакли таҳсил.

БОБИ 2.

НИЗОМИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ КАСБӢ

Моддаи 5. Низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ

Низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ аз сохторҳои зерин иборат мебошад:

- Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- стандартҳои таҳассусии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- барномаҳои таълимӣ;
- шакл ва меъёри гирифтани таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- субъектҳои раванди таълиму тарбия дар зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- мақомоти идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ.

Моддаи 6. Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ, стандартҳои таҳассусии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва барномаҳои таълимӣ

1. Барои зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ муқаррар карда мешавад, ки он аз нишондиҳандаҳои зерин иборат аст:

- ҳадди ақалли ҳатмии мазмуни барномаи таълимӣ ва шарту шароити иҷрои он;
- ҳаҷми ҳадди ақал ва ниҳони соатҳои таълимӣ;
- талаботи асосӣ ва дараҷаи тайёрии хатмкунандагон;
- мӯҳлати азхудкунии барномаҳои таълимӣ.

2. Стандартҳои таҳассусии таҳсилоти миёнаи касбӣ:

- муқаррар намудани маҷмӯи таъминоти таълимию методӣ, тартиб додани нақша ва барномаҳои таълимӣ, адабиёти таълимӣ ва методӣ, муқаррарот оид ба назорати таҳсилоти миёнаи касбиро дар бар мегиранд;

- талаботи ягонро барои таҳассусҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ муқаррар менамоянд;

- давра ба давра вобаста ба талаботи муосир таҷдид карда мешаванд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия ва тасдиқ карда мешаванд.

3. Барномаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ аз рӯи шакл ба барномаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва таҳсилоти умумӣ тақсим карда мешаванд, ки:

- барои ноил гаштан ба татбиқи стандартҳои давлатии таҳсилот, муттасил баланд бардоштани сатҳи омодагии касбӣ ва таҳсилоти таълимгирандагон, омодагии босифати онҳо чун кормандони соҳибтаҳассус равона карда шудаанд;

- мундариҷаи таҳсилоти миёнаи касбиро муайян менамоянд;

- бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф таҳия ва тасдиқ карда мешаванд.

Моддаи 7. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар Ҷумҳурии Тоҷикистон дар шакли давлатӣ, ғайридавлатӣ, муштарак ва байналмилалӣ фаъолият менамоянд.

2. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ шахсони ҳуқуқӣ буда, дар намудҳои зерин фаъолият менамоянд:

- коллечҳо;

- коллечҳои сохтори муассисаҳои таълимии таҳсилоти олии касбӣ, ки таъсис ва тартиби фаъолиятшонро қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян менамояд.

3. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ метавонанд дар доираи фармоиши давлатӣ ройгон ва берун аз доираи фармоиши давлатӣ тибқи қарордод пулакӣ фаъолият намоянд.

Моддаи 8. Муассисони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Муассисони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ шуда метавонанд:

- мақомоти марказии ҳокимияти давлатӣ;

- мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;

- шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ;

- иттиҳодияҳои (ассотсиатсияҳои, иттифоқҳои) муассисаҳои таълимӣ;

- шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии хориҷӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Муносибатҳои байни муассисон ва муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон танзим карда мешаванд.

Моддаи 9. Оинномаи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Оинномаи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон таҳия гардида, дорой маълумотҳои зерин мебошад:

- ном, мақом ва маҳалли ҷойгиршавии муассисаи таълимӣ;

- муассис (муассисон);

- санаи таъсисёбӣ;

- шакли ташкилию ҳуқуқӣ;

- шӯъба, филиал, намояндагӣҳо, паркҳои технологӣ, муассисаҳои таълимии таҳсилоти умумӣ ва ибтидоии касбӣ ва дигар воҳидҳои сохторӣ;

- мақсади раванди таълиму тарбия, намуд ва шаклҳои барномаҳои татбиқшавандаи таълимӣ;

- тавсифи асосии ташкили раванди таълим, аз ҷумла забони таълим, тартиби хориҷ ва барқарор намудани таълимгирандагон, мӯҳлати таҳсил, тартиби гузаронидани санҷишу имтиҳонҳо, речаи кори муассисаи таълимӣ, тартиботи дохилии фаъолияти муассиса, инчунин хизматрасонии пулакӣ ва тартиби пешниҳоди он;

- тартиби ба расмият даровардани муносибатҳои муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ бо таълимгирандагон ва падару модари (шахсони ивазкунандаи) онҳо;

- сохтори фаъолияти молиявӣ ва хоҷагидорӣ муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, аз ҷумла тартиби ташаккул ва истифодаи объектҳои моликият, манбаъҳои маблағгузорӣ ва таъминоти моддию техникӣ, намудҳои фаъолияти соҳибкорӣ ва хизматрасониҳои пулакӣ;

- тартиби идоракунии муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, аз ҷумла салоҳияти муассис (муассисон), тартиби ба қор қабул намудан, ҷобаҷогузории кормандон, шартҳои пардохти музди меҳнати онҳо, тартиби ворид намудани тағйиру иловаҳо ба оинномаи муассиса, тартиби азнавташкилдихӣ ва барҳамдихии муассисаи таълимӣ;

- ҳуқуқ ва ўҳдадорӣҳои иштирокчиёни раванди таълиму тарбия.

2. Оинномаи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбиро муассиса таҳия намуда, баъд аз тасдиқи муассис (муассисон) бо тартиби муқарраргардида аз қайди давлатӣ мегузаронад.

Моддаи 10. Тартиби қабули таълимгирандагон ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Тартиби қабули таълимгирандагон ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муайян карда мешавад.

2. Қабули таълимгирандагон ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ метавонад аз тариқи имтиҳонҳои марказонидаи дохилшавӣ, ки тартиби ташкил ва гузаронидани онро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ менамояд, амалӣ карда шавад.

3. Шумораи умумии қабули таълимгирандагонро, ки барои таҳсил аз ҳисоби маблағҳои бучети давлатӣ қабул карда мешаванд, ҳар сол мақомоти дахлдори давлатӣ мутобики меъёрҳои муқарраршуда муайян менамоянд.

4. Шахрвандони хоричӣ ва шахсони бешаҳрванд ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар асоси шартнома қабул карда мешаванд.

Моддаи 11. Таҳсил дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Мӯҳлати таҳсил дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ барои шахсони дорои таҳсилоти умумии асосӣ то 4 сол, барои шахсони дорои таҳсилоти миёнаи умумӣ то 3 сол ва барои шахсоне, ки муассисаҳои таълимии соҳаи тиб ва фарҳангро мувофиқ ба хусусиятҳои таҳассусҳо хатм менамоянд, то 4 сол муқаррар карда мешавад.

2. Таҳсил дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар шакли рӯзона, ғоибона, шабона, фосилавӣ ва экстернат ташкил карда мешавад, ки тартиби амалишавии онҳоро мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф муайян менамояд.

3. Шақҳои таҳсил дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ бо назардошти талабот ва имкониятҳои таълимгирандагон интихоб карда мешаванд.

4. Номгуи таҳассусҳое, ки аз рӯи онҳо имконияти гирифтани таҳсилоти миёнаи касбӣ танҳо дар шакли рӯзона мумкин аст, аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф, вазорату идораҳое, ки дар сохтори худ муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ доранд, муқаррар карда мешавад.

5. Раванди таълим дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ метавонад тавассути низоми кредитӣ ва ё анъанавӣ амалӣ карда шавад.

6. Таълимгирандагоне, ки дар коллеҷҳои сохторӣ таҳсилро аз рӯи барномаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ба итмом нарасонидаанд, вале аз аттестатсияи ҷорӣ бомуваффақият гузаштаанд, метавонанд таҳсилро ба тариқи гузариш бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон дар дигар муассисаҳои таълимӣ давом диҳанд.

7. Ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи хатми зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки бо мӯҳри муассисаи таълимӣ тасдиқ шудааст, шартӣ асосии идомаи таҳсил дар зинаи минбаъдаи таҳсилоти касбӣ ба ҳисоб меравад.

8. Таълимгирандагоне, ки бо таҳсилоти миёнаи асосӣ дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ таҳсил менамоянд, дар баробари гирифтани таҳассус таҳсилоти миёнаи умумӣ низ гирифта метавонанд.

Моддаи 12. Ҳуҷҷатҳо оид ба таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ пас аз гирифтани иҷозатнома доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ ва гузаштан аз аккредитатсияи давлатӣ ҳуқуқи додани ҳуҷҷатҳои намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти миёнаи касбиро пайдо мекунанд.

2. Ба таълимгирандагоне, ки таҳсилро аз рӯи барномаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ анҷом додаанд ва аз аттестатсияи хатм гузаштаанд, ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти марбута дода мешавад.

3. Ба таълимгирандагоне, ки аз аттестатсияи хатм нагузаштаанд ё зинаи таҳсилотро пурра ба охир нарасонидаанд, маълумотнома дода мешавад. Аттестатсияи тақрорӣ хатм барои шахсони мазкур бо тартиби муайяннамудаи мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф гузаронида мешавад.

4. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки шаҳодатномаи аккредитатсияи давлатӣ доранд, ба хатмкунандагон дар бораи таҳсилоти марбута ҳуҷҷати намунаи давлатӣ медиҳанд. Ҳуҷҷати намунаи давлатиро Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон тасдиқ мекунад.

5. Муассисаҳои таълимии ғайридавлатӣ, ки аз аккредитатсияи давлатӣ нагузаштаанд, ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилотро бо мӯҳри худ тасдиқ мекунад.

6. Муассисаҳои таълимии ғайридавлатӣ, ки аз аккредитатсияи давлатӣ гузаштаанд, ба хатмкунандагони худ намунаи ҳуҷҷатҳоеро месупоранд, ки бо ҳуҷҷатҳои намунаи давлатӣ эътиборӣ баробар доранд.

7. Ҳуҷҷате, ки ба итмом расидани таҳсилоти касбиро тасдиқ мекунад, диплом дар бораи таҳсилоти миёнаи касбӣ барои хатмкунандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ мебошад.

Моддаи 13. Тартиби таъсис, иҷозатномадиҳӣ, аттестатсия, аккредитатсия, азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шуда, аз қайди давлатӣ мегузаранд.

2. Ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон иҷозатнома доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ дода мешавад.

3. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ танҳо пас аз гирифтани иҷозатнома доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ ба истифодаи имтиёзҳои пешбиниамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ҳуқуқ пайдо менамоянд.

4. Аттестатсия ва аккредитатсияи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии Ҷумҳурии Тоҷикистон, новобаста ба шакли ташкилию ҳуқуқии онҳо, тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронида мешаванд.

5. Шаҳодатнома дар бораи аккредитатсияи давлатӣ вазъи ҳуқуқии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, феҳристи самтҳои таълим (тахассусҳо)-ро, ки аз аккредитатсияи давлатӣ гузаштаанд ва аз рӯи он муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ҳуқуқ доранд ба хатмкунандагон ҳуҷҷатҳои намунаи давлатиро дар бораи таҳсилоти миёнаи касбӣ диҳанд, ҳамчунин зинаҳои таҳсилот ва тахассусро муқаррар менамояд.

6. Филиалҳои муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии давлатҳои хориҷӣ дар асоси шартномаҳои байнидавлатӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис ёфта, баъди гирифтани иҷозатнома доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ дар доираи барномаҳои таълимӣ ва стандартҳои давлатии таҳсилоти Ҷумҳурии Тоҷикистон фаъолият менамоянд.

7. Азнавташкилдихӣ ва барҳамдиҳии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон сурат мегиранд.

БОБИ 3.

НИЗОМИ ИДОРАКУНИИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ КАСБӢ

Моддаи 14. Низоми идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва сохтори он

1. Ба низоми идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ мақомоти марказии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ, мақомоти идоракунии ҷамъиятии таҳсилоти миёнаи касбӣ, муассиси (муассисони) муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва маъмурияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дохил мешаванд.

2. Фаъолияти мақомоти идоракунии ба таъмини иҷрои барномаи давлатии рушди маориф дар зинаи таҳсилоти миёнаи касбӣ, риояи Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ, амалӣ гардидан ва рушди низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ мутобиқи талаботи иқтисодӣ бозорӣ ва равандҳои иҷтимоӣ дар ҷомеа нигаронида мешавад.

3. Ваколатҳои мақомоти давлатӣ ва мақомоти идоракунии ҷамъиятии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешаванд.

4. Идоракунии давлатию ҷамъиятии таҳсилоти миёнаи касбӣ самти афзалиятноки идоракунии низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ буда, фаъолияти субъектҳои идоракунии шакли ҷамъиятӣ ва давлатиро танзим намуда, ба амалишавӣ ва рушди он равона шудааст.

5. Сохтори ташкилии низоми идоракунии давлатию ҷамъиятии таҳсилоти миёнаи касбӣ аз инҳо иборат аст:

- мақомоти марказӣ ва маҳаллии ҳокимияти давлатӣ;
- мақомоти идоракунии давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ;
- мақомоти идоракунии давлатию ҷамъиятии таҳсилоти миёнаи касбӣ (маҷлисҳои умумӣ, конференсҳои иштирокчиёни раванди таълимӣ) ва шӯроҳои ҷамъиятӣ, ки аз ҳисоби намоёндагони таълимгирандагон, падару модарон (шахсони онҳоро ивазкунанда) ва кормандони соҳаи омӯзгорӣ интихоб шудаанд.

6. Тартиби ташкил ва фаъолияти мақомоти идоракунии давлатию ҷамъиятии таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузориҳои Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар мегардад.

Моддаи 15. Моҳият, мақсад ва принципҳои идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ маҷмӯи чорабиниҳоро оид ба танзими фаъолияти муассисаҳои таълимӣ барои дар амал татбиқи намулдани мақсадҳои ин зинаи таҳсилот дар бар мегирад.

2. Мақсадҳои асосии идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ инҳо мебошанд:

- таъмини ҳамаҷонибаи низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки ба ташкили фаъолият ва инкишофи он равона шудааст;

- татбиқи сиёсати давлатӣ оид ба ташкили фаъолият ва рушди низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки барои қонеъ намудани талаботи марбути таълимии таълимгирандагон равона шудааст;

- татбиқи ҳуқуқи шахрвандон барои гирифтани таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки иштироки таълимгирандагонро дар идоракунии муассисаи марбути таъмин менамояд.

3. Принципҳои асосии идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ инҳо мебошанд:

- ҳамгироии идоракунии ҷамъиятӣ ва худидоракунии иштирокчиёни раванди таълиму тарбия;

- ҷанбаи демократӣ ва давлатӣ-ҷамъиятии идоракунӣ;

- мустақилияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- қабули санадҳои меъёрии ҳуқуқӣ ва барномаҳои умумидавлатии марбут ба таҳсилоти миёнаи касбӣ ва татбиқи онҳо аз ҷониби мақомоти давлатӣ дар ҳамкорӣ бо ташкилотҳои ҷамъиятии дар идоракунии таҳсилоти миёнаи касбӣ иштироккунанда;

- ҳамроҳшавӣ ба барномаҳои байналмилалӣ ва санадҳои байналмилалӣ марбути.

Моддаи 16. Салоҳият ва ваколатҳои мақомоти давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Ба салоҳияти Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ мансубанд:

- тасдиқи дурнамо, концепсия, стратегия ва барномаҳои давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва низомномаи намунавии муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ, тартиби таҳия ва тасдиқи стандартҳои таҳассусии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- муайян намудани меъёрҳои таъминоти моддию техникаӣ ва молиявии таҳсилоти миёнаи касбӣ, инчунин кафолатҳои иҷтимоии кормандони соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ ва таълимгирандагони муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- тасдиқ намудани шакли ҳуҷҷати намунаи давлатӣ дар бораи таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- амалӣ намудани салоҳиятҳои дигар тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

2. Ба ваколатҳои мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф оид ба таҳсилоти миёнаи касбӣ дохил мешаванд:

- амалӣ намудани сиёсати давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- роҳбарии умумӣ ба таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- тасдиқи нақша ва барномаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва назорати иҷрои онҳо;

- муайян намудани самтҳои афзалиятноки рушди таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- назорати иҷрои вазифаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ ва роҳбарии илмию методии раванди таълиму тарбия;

- бо тартиби муқарраргардида додани иҷозатнома ба муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ;

- бо тартиби муқарраргардида ташкил ва гузаронидани аттестатсияи кормандони дахлдори муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, аттестатсия ва аккредитатсияи муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии дахлдор;

- амалӣ намудани ҳамкориҳои байналмилалӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигар тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

3. Ба ваколатҳои вазорату идораҳои, ки дар сохтори худ муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ доранд, дохил мешаванд:

- таъмини раванди таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи талаботи низомномаи намунавии муассисаи таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, Стандарти давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ, стандартҳои таҳассусии таҳсилоти миёнаи касбӣ, нақша ва барномаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- ташкил ва гузаронидани такмили ихтисос, бозомӯзӣ, таҳсилоти иловагӣ, аттестатсияи омӯзгорон ва кормандони ихтисосҳои (фанҳои) таҳассусии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- роҳбарии умумӣ ва назорати фаъолияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва маблағгузорию онҳо;

- баррасӣ ва пешниҳоди нақша ва барномаҳои таълимӣ, адабиёти таълимии (ғайр аз адабиёти илмию таълимии таҳассусӣ ва соҳавӣ) муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии сохтори худ барои тасдиқ ба мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф ва нашри онҳо вобаста ба имкониятҳои молиявӣ;

- бо тартиби муқарраргардида иштирок намудан дар раванди назорат, аттестатсия ва аккредитатсияи давлатии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ва иҷозатномадиҳӣ ба онҳо;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигар тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

4. Ба ваколатҳои мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ дохил мешаванд:

- ба роҳ мондани маблағгузорию муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии давлатӣ ва таҳкими заминаи моддию техникаи онҳо дар доираи меъёрҳои муқарраргардида;

- таъмини ҳифзи иҷтимоии таълимгирандагон ва кормандони соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- дастгирии молиявии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар доираи имкониятҳои буҷети давлатӣ;

- амалӣ намудани ваколатҳои дигар тибқи санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон.

Моддаи 17. Назорати давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Назорати давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ ба таъмини татбиқи сиёсати давлатӣ, такмили сифати омодагии хатмкунандагон, истифодаи мақсадноки маблағҳои буҷети давлатӣ ва риояи стандартҳои давлатӣ дар низомии таҳсилоти миёнаи касбӣ нигаронида шудааст.

2. Тартиби амалӣ намудани назорати давлатӣ дар соҳаи таҳсилоти миёнаи касбӣ аз ҷониби мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф муқаррар карда мешавад.

БОБИ 4.

ҲУҚУҚ ВА ӮҲДАДОРИҲОИ СУБЪЕКТҲОИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ КАСБӢ

Моддаи 18. Субъектҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ

Ба субъектҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дохил мешаванд:

- таълимгирандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- кормандони соҳаи омӯзгорӣ (омӯзгорон, устоҳои таълими истехсолӣ, ходимони илмӣ);

- кормандони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ;

- падару модарони (шахсонии онҳоро ивазкунандаи) таълимгирандагон;

- намояндагони муассисаву дигар ташкилотҳои ҷамъиятӣ, иттифоқҳои касаба, дигар шахсонии воқеӣ ва ҳуқуқӣ, ки дар фаъолияти муассисаҳои таълимӣ иштирок мекунанд.

Моддаи 19. Ҳуқуқ ва ӯҳдадориҳои субъектҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Таълимгирандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбие, ки аз аккредитатсияи давлатӣ гузаштаанд, баъди анҷоми таҳсил ҳуқуқи гирифтани таҳсилотро дар зинаи минбаъдаи таҳсилот доранд ва метавонанд ба муассисаҳои дигари таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки иҷрои барномаҳои таълимии ба ҳамамон сатҳ ва таҳассус мувофиқро таъмин мекунанд, ба таври истисно гузаранд. Тартиби мазкурро мақоми ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф муайян мекунад.

2. Таълимгирандагони муассисаҳои таълимии давлатии таҳсилоти миёнаи касбӣ бо стипендия, ёрдампулӣ, хизматрасонии тиббӣ ва солимгардонӣ, инчунин дастгирии дигари моддие, ки санадҳои меъёрии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудаанд, таъмин карда мешаванд.

3. Таълимгирандагон ҳангоми таҷрибаомӯзии истехсолӣ (касбӣ) бо тартиби муқарраргардида бо ҷойи қор, шароити бехатари меҳнат ва дар асоси шартнома оид ба тайёр намудани кадрҳо бо музди меҳнат таъмин карда мешаванд.

4. Таълимгирандагоне, ки дар муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии давлатӣ дар асоси шартнома таҳсил менамоянд, ҳуқуқ доранд бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба гурӯҳҳои таҳсили роӣгон гузаранд.

5. Таълимгирандагони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ўҳдадоранд:

- интизоми таълим, қоидаҳои тартиботи дохилӣ ва оинномавии муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касби роӣ намоянд;

- донишҳои назариявӣ амалӣ омӯзанд ва маҳорати касби роӣ аз рӯи таҳассуси интихобнамуда ба даст оранд;

- дар мўҳлати муқарраргардида талаботҳои дар нақша ва барномаҳои таълимӣ пешниҳодшударо иҷро намоянд.

6. Қормандони соҳаи омўзгорӣ ва қормандони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ҳуқуқ доранд:

- шараф ва эътибори касбияшонро ҳимоя намоянд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи оиннома дар идора қардани муассисаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ иштирок намоянд;

- ба мақомоти идорақунии ҷамъиятӣ намояндагони худро интихоб қунанд ва худ интихоб шаванд, дар муҳокима ва ҳалли масъалаҳои алоқаманд ба фаъолияти муассисаҳои таълимӣ, аз ҷумла ба воситаи мақомоти идорақунии ҷамъиятӣ, иштирок намоянд;

- бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ба фармоиши роҳбарияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ шикоят қунанд;

- хизматрасонии воҳидҳои сохторӣ, аз ҷумла китобхона, хадамоти шўъбаҳои иҷтимоӣ маишӣ, муолиҷавӣ ва ҷузъҳои дигари муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, инчунин захираҳои иттилоотиро мувофиқи оинномаи онҳо ва (ё) шартномаи коллективӣ ба таври роӣгон истифода баранд.

7. Қормандони соҳаи омўзгорӣ ва қормандони муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ўҳдадоранд:

- самаранокии раванди таълиму тарбияро таъмин қунанд;

- савияи донишу ихтисоси худро пайваста баланд бардоранд;

- вазифаҳои ба зиммаи онҳо гузошташударо босифат иҷро намоянд;

- аз рафтор ва суҳанҳое, ки боиси мураккаб қардидани фазои ахлоқию маънавии муассисаҳои таълимӣ меқарданд, худдорӣ намоянд.

8. Ҳуқуқ ва ўҳдадорихои қадару модарони (шахсони онҳоро ивазқунандаи) таълимгирандагон тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар қарда мешаванд.

9. Субъектҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ дорои ҳуқуқ ва ўҳдадорихои дигаре низ мебошанд, ки қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаи муассисаҳои таълимӣ муқаррар намудаанд.

Моддаи 20. Ҳуқуқу ўҳдадорихои муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дорои ҳуқуқҳои зерин мебошанд:

- мустақилият дар амалӣ намудани раванди таълиму тарбия, интихоб ва ҷобачогузории кадрҳо, фаъолияти илмӣ ва молиявӣ хоҷагидорӣ дар доираи меъёрҳои муқаррарнамудаи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон ва оинномаи муассисаи таълимӣ;

- таҳияи оинномаи худ, ба муассис (муассисон) барои тасдиқ пешниҳод намудан ва тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон гузаронидани он аз қайди давлатӣ;

- таҳия ва тасдиқи қоидаҳои тартиботи дохилии муассисаи худ ва назорат намудани иҷрои онҳо;

- таҳия ва тасдиқи нақшаи қории раванди таълим, ҷадвали солонии таҳсил ва ҷадвали дарсҳо;

- қорӣ намудани усулҳои фаъоли таълимӣ ба раванди таълиму тарбия;

- назорат намудани сатҳи сифати таълим ба воситаи гузаронидани аттестатсияи мобайнӣ ва хатми давлатии таълимгирандагон;

- қорӣ намудани шаклҳои нави таълим, аз ҷумла таълими кредитӣ;

- ташкил намудани такмили ихтисос ва бозомӯзии кадрҳои омўзгорӣ тибқи қонунгузории Ҷумҳурии Тоҷикистон;

- андешидани тадбирҳо барои ҷалби сарчашмаҳои иловагии молиявӣ бо мақсади амалигардонии фаъолияти оинномавӣ тибқи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - муқаррар намудани имтиёзҳои иловагӣ ба таълимгирандагони эҳтиёҷманд тибқи талаботи пешбиниамудаи қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон ва бо маводи зарурӣ таъмин кардани онҳо;
 - тасдиқ намудани сохтор, ҷадвали вазифаҳо, музди меҳнат ва тақсими ӯҳдадорихои вазифавии кормандони муассисаи худ;
 - муқаррар намудани иловапулӣ ба маоши вазифавии омӯзгорони муассисаи худ мутобиқи талаботи санадҳои меъерии ҳуқуқии Ҷумҳурии Тоҷикистон;
 - таҳкими заминаи моддию техникаи муассисаи худ ва мутобиқи талаботи меъерӣ таъмин намудани он бо таҷҳизот ва ашёи таълимӣ;
 - таҳия ва тасдиқи санадҳои меъерии дигари танзимкунандаи раванди таълиму тарбия дар доираи ваколатҳои худ;
 - амалӣ намудани намуди дигари фаъолият, ки оинномаи муассисаи таълимӣ пешбинӣ кардааст.
- 2. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ барои иҷрои амалҳои зерин ӯҳдадоранд:**
- дар ҳаҷми пурра татбиқ гардидани барномаҳои таълимӣ тибқи нақшаи таълимӣ ва ҷадвали раванди таълим, тақвияти касбияти таълимгирандагони худ;
 - ҳифзи ҳаёт ва саломатии таълимгирандагон ва кормандони муассисаҳои таълимӣ дар раванди таълиму тарбия;
 - риояи ҳуқуқ ва озодиҳои таълимгирандагон ва кормандони муассисаҳои таълимӣ;
 - тарғиби тарзи ҳаёти солим дар байни таълимгирандагон, риоя намудани меъёрҳои санитарии гигиенӣ ва бехатарӣ;
 - мусоидат ба фаъолияти омӯзгорон, дигар кормандон ва мақомоти худидоракунии муассисаҳои таълимӣ;
 - масъул будан барои бақайдгирӣ, ҳифз ва нигоҳдории молу мулк, ашё ва таҷҳизоти таълимӣ;
 - иҷрои ӯҳдадорихои дигар, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон муқаррар намудааст.

БОБИ 5.

ФАЪОЛИЯТИ ИҚТИСОДӢ ДАР СОҶАИ ТАҲСИЛОТИ МИЁНАИ КАСБӢ

Моддаи 21. Маблағгузорию фаъолияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Маблағгузорию фаъолияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки бо қарори Ҳукумати Ҷумҳурии Тоҷикистон таъсис дода шудаанд, аз ҷониби мақомоти ваколатдори давлатӣ дар соҳаи маориф, инчунин вазорату идорасоҳа, ки дар сохторашон чунин муассисаҳои таълимиро доранд, амалӣ карда мешавад.
2. Маблағгузорию фаъолияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ, ки бо қарори мақомоти иҷроияи маҳаллии ҳокимияти давлатӣ таъсис дода шудаанд, аз ҷониби мақомоти мазкур амалӣ карда мешавад.
3. Фаъолияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии ғайридавлатӣ аз ҷониби муассис (муассисон) мутобиқи шартномаи тарафайн маблағгузорӣ карда мешавад. Дар асоси шартномаи байни муассис (муассисон) ва муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ ин фаъолият метавонад қисман ё пурра тавассути худмаблағгузорӣ амалӣ гардонида шавад.
4. Муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар бонкҳо ва ташкилотҳои қарзии ғайрибонкӣ суратҳисобҳо кушода метавонанд.
5. Хизматрасонии молиявӣ ва амалиёти пулии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбии давлатӣ, ки аз ҳисоби маблағи бучети давлатӣ маблағгузорӣ карда мешаванд, тавассути мақомоти хазинадорӣ амалӣ мегарданд.
6. Фаъолияти муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ инчунин аз ҳисоби дигар манбаъҳо, ки қонунгузорию Ҷумҳурии Тоҷикистон манъ накардааст, маблағгузорӣ карда мешавад.
7. Фаъолияти пулакии муассисаҳои таълимии таҳсилоти миёнаи касбӣ дар сурате фаъолияти ғайритиҷоратӣ маҳсуб мешавад, ки даромадҳо аз чунин фаъолият танҳо барои иҷрои мақсадҳои оинномавӣ сарф карда шаванд.

Моддаи 22. Шартномаҳои муассисаҳои таълимӣ оид ба тайёр намудани кадрҳо

1. Муассисаҳои таълимӣ, ки доройи шаҳодатномаи аккредитатсияи давлатӣ мебошанд ва аз ҳисоби маблағҳои муассис (муассисон) маблағгузорӣ мешаванд, дар доираи фармоиши давлатӣ барои қабули таълимгирандагон метавонанд мутобиқи шартномаҳо бо мақомоти давлатӣ бо мақсади ҳамкорӣ дар тайёр

намудани кадрҳои зинаи марбути таҳсилот бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон амал намоянд.

2. Муассисаҳои таълимӣ, ки дорои иҷозатнома доир ба пешбурди фаъолияти таълимӣ мебошанд ва аз ҳисоби маблағҳои муассис (муассисон) маблағгузорӣ мешаванд, илова ба фармоиши давлатӣ барои қабули таълимгирандагон, метавонанд омодагӣ ва бозомӯзии мутахассисони зинаи марбути таҳсилотро мутобиқи шартномаҳо бо шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ бо пардохти хароҷоти таълим бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон амалӣ намоянд.

3. Шартнома оид ба тайёр намудани кадрҳо байни муассисаҳои таълимӣ таҳсилоти миёнаи касбии аз аккредитатсия гузашта ва ташкилоти фармоишгари кадрҳо аз ҳисоби маблағи бучети давлатӣ ва (ё) бучети маҳаллӣ метавонад талаботи зеринро дар бар гирад:

- шумораи шахсоне, ки барои таҳсил қабул мешаванд, тартиби таҳсили онҳо ва тахассуси пешбинишуда;
- тахассус, ки онро ташкилоти фармоишгари кадрҳо фармудааст;
- иштироки ҷонибҳои манфиатдор дар таҳияи нақша ва барномаҳои таълимӣ;
- шароити пардохти музди меҳнати таълимгирандагон ҳангоми таълими истеҳсолӣ, аз ҷумла таҷрибаомӯзии истеҳсолӣ (касбӣ);
- интиҳоб ва маблағгузори иншоот барои гузаронидани таълими истеҳсолӣ;
- таъмини шароити мусоид ва беҳатари меҳнат барои таълимгирандагон дар рафти таълими истеҳсолӣ;
- коромӯзии кормандони соҳаи омӯзгорӣ ва кадрҳои дигар дар ташкилотҳои фармоишгари кадрҳо;
- иштироки намоёндогони ташкилоти фармоишгари кадрҳо дар аттестатсияи хатм;
- тақсимот ва бо ҷои кор таъмин намудани хатмкунандагон мувофиқи тахассус (касб);
- мӯҳлати фаъолияти меҳнати хатмкунанда дар ташкилоти фармоишгари кадрҳо;
- идомаи таҳсили хатмкунанда дар муассисаҳои, ки гирифтани таҳсилоти олии касбиро аз рӯи тахассусҳои фармудаи ташкилоти фармоишгари кадрҳо таъмин менамояд.

4. Бастани шартнома бо шахсони то 18-сола ва қатъ намудани амали он бо розигии падару модар (шахсони онҳоро ивазкунанда) амалӣ мешавад.

5. Муассисаҳои таълимӣ таҳсилоти миёнаи касбии аз аккредитатсияи давлатӣ гузашта тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон ба шахрвандон хизматрасонии иловагии пулакии таълимӣ пешниҳод менамоянд, ки тибқи барномаҳои таълимӣ марбути ва стандартҳои давлатии таҳсилот пешбинӣ нашуда, аммо дар оинномаи муассисаи таълимӣ дарҷ гардидаанд. Даромади аз ин намуди фаъолият бадастомада бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон истифода мегардад.

Моддаи 23. Ҳуқуқи молумулкӣ дар низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ

Ҳуқуқи молумулкӣ дар низоми таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи қонунгузори Чумҳурии Тоҷикистон муқаррар карда мешавад.

БОБИ 6. МУҚАРРАРОТИ ХОТИМАВӢ

Моддаи 24. Ҳамкориҳои байналмилалӣ ва фаъолияти иқтисодии хориҷии муассисаҳои таълимӣ таҳсилоти миёнаи касбӣ

1. Муассисаҳои таълимӣ таҳсилоти миёнаи касбӣ ҳамкориҳои байналмилалӣ таълимӣ ва илмиро дар шаклҳои зерин амалӣ менамоянд:

- иштирок дар доираи барномаҳои байналмилалӣ, лоиҳаҳои рушд ва такмили таҳсилоти миёнаи касбӣ ва идоракунии он;
- иштирок дар доираи барномаҳои дучониба ва бисёрҷонибаи мубодилаи таълимгирандагон, кадрҳои омӯзгорӣ ва илмӣ, ки бо масъалаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ машғуланд;
- бо шарикони хориҷӣ ва ташкилотҳои байналмилалӣ гузаронидани таҳқиқотҳои илмӣ вобаста ба масъалаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ, ташкили анҷуманҳо, конференсҳо, симпозиумҳо ва дигар чорабиниҳо, ки дар онҳо масъалаҳои таҳсилоти миёнаи касбӣ баррасӣ мегарданд;
- иштирок дар барномаҳои таҷрибаомӯзӣ ва коромӯзӣ барои кормандони соҳаи омӯзгорӣ дар хориҷа;
- бастани шартномаҳо оид ба ҳамкориҳо бо шахсони воқеӣ ва ҳуқуқии хориҷӣ;
- таъмини эътибори баробари ҳуҷжатҳо доир ба таҳсилоти миёнаи касбӣ тибқи шартномаҳо оид ба ҳамкорӣ.

2. Маблағе, ки муассисаҳои таълимӣ аз фаъолияти иқтисодии хориҷӣ ба даст меоранд, барои рушди муассисаҳои таълимӣ, таҳкими заминаи моддию техникий онҳо ва ба таври иловагӣ пардохт намудани музди меҳнати кормандони муассисаҳои таълимӣ бо тартиби муқаррарнамудаи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон сарф карда мешавад.

Моддаи 25. Ҷавобгарӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур

Шахсони воқеӣ ва ҳуқуқӣ барои риоя накардани талаботи Қонуни мазкур тибқи қонунгузори Ҷумҳурии Тоҷикистон ба ҷавобгарӣ кашида мешаванд.

Моддаи 26. Тартиби мавриди амал қарор додани Қонуни мазкур

Қонуни мазкур пас аз интишори расмӣ мавриди амал қарор дода шавад.

**Президенти
Ҷумҳурии Тоҷикистон**

Эмомалӣ РАҲМОН

ш. Душанбе, 8 августи соли 2015,
№1225